

## GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 49/2001 rd

**Regeringens proposition med förslag om godkännande av beslutet av företrädarna för regeringarna i Europeiska gemenskapernas medlemsstater, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier och Europeiska unionens satellitcentrum samt för deras organ och personal och till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i beslutet och om dessa myndigheters rättshandlingsförmåga**

*Till utrikesutskottet*

### INLEDNING

#### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2001 en proposition med förslag om godkännande av beslutet av företrädarna för regeringarna i Europeiska gemenskapernas medlemsstater, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier och Europeiska unionens satellitcentrum samt för deras organ och personal och till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i beslutet och om dessa myndigheters rättshandlingsförmåga (RP 173/2001 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet

skall lämna utlåtande i saken till utrikesutskottet.

#### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Ronald Wrede, utrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Risto Eerola, justitieministeriet
- professor Tuomas Ojanen.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- professor Petri Helander
- professor Mikael Hidén.

### PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna det i Bryssel den 15 oktober 2001 antagna beslutet av företrädarna för regeringarna i Europe-

iska gemenskapernas medlemsstater, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier

och Europeiska unionens satellitcentrum samt för deras organ och personal och till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i beslutet och om dessa myndigheters rättshandlingsförmåga.

Beslutet träder i kraft internationellt den 1 januari 2002 under förutsättning att samtliga medlemsstater då har underrättat rådets generalsekretariat om att de förfaranden som krävs för genomförandet inom deras nationella rättssystem har slutförts. Den lag som föreslås i propositionen avses träda i kraft vid en tidpunkt som

bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som beslutet träder i kraft.

I motiveringen redogörs för behovet av riksdagens godkännande för beslutet och behandlingsordningen för riksdagens godkännande och lagförslaget. Regeringen anser att beslutet kan antas med en majoritet av rösterna och förslaget till ikraftträdandelag kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Saken är förknippad med tolkningen av 93 § 1 och 2 mom. grundlagen och därför har regeringen ansett att utlåtande av grundlagsutskottet i saken kan övervägas.

## UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

### *Motivering*

#### *Allmänt*

Företrädarna för regeringarna i Europeiska gemenskapernas medlemsstater har församlade i rådet beslutat om de privilegier och den immunitet som skall beviljas Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier och satellitcentrum samt deras organ och personal. Beslutet har samband med de gemensamma åtgärderna om inrättande av institutet för säkerhetsstudier och satellitcentrumet vilka gäller införlivande av dessa myndigheter med Europeiska unionen. Enligt bestämmelsen om gemensamma åtgärder bestäms om privilegier och immunitet för myndigheterna och deras personal genom avtal mellan medlemsstaterna.

I stället för Europeiska unionens råd har företrädarna för regeringarna i Europeiska gemenskapernas medlemsstater, församlade i rådet, fattat beslutet, eftersom privilegierna och immuniteten formellt sett inte ingår i unionens kompetens. Med tanke på Finlands grundlag måste det avgöras om beslutet omfattas av samverkan mellan republikens president och statsrådet i enlighet med 93 § 1 mom. grundlagen eller om det faller inom statsrådets behörighet enligt 93 § 2 mom. grundlagen.

Med stöd av 93 § 2 mom. grundlagen svarar statsrådet för den nationella beredningen av be-

slut som fattas i Europeiska unionen och beslutar om Finlands åtgärder som hänför sig till dem, om inte beslutet kräver godkännande av riksdagen. Uttrycket "beslut som fattas i Europeiska unionen" har fått ersätta den tidigare hänvisningen i grundlagen till beslut i internationella organ föreskrivna i riksdagsordningen. Lydelsen är nu generellare och flexiblare (se RP 1/1998 rd, s. 147/I) och avsevärt mera omfattande när det gäller statsrådets uppgifter (se GrUB 6/1999 rd, s. 4—5). Utskottet anser i sitt betänkande om grundlagspropositionen att uttrycket i 93 § 2 mom. grundlagen "också täcker frågor som formellt sett inte omfattas av unionens behörighet men som både till sitt innehåll och sina konsekvenser kan jämföras med unionsfrågor" (se GrUB 10/1998 rd, s. 25/II).

Beslutet om privilegier och immunitet har fattats med tanke på skötseln av Europeiska unionens uppgifter och anknyter direkt till de gemensamma åtgärderna för att införliva myndigheterna i Europeiska unionen. Enligt utskottets mening gäller beslutet en fråga som både till sitt innehåll och sina konsekvenser kan jämföras med unionsfrågor och som enligt 93 § 2 mom. grundlagen ingår i statsrådets behörighet.

På godkännande och ikraftsättande av ett beslut som fattats utanför Europeiska unionens institutionella struktur tillämpas i riksdagen 94 och 95 § grundlagen.

### *Riksdagens godkännande*

Beslutets bestämmelser om privilegier och immunitet hör till området för lagstiftningen och kräver därför riksdagens samtycke (GrUU 38/2000 rd, s. 2/II). Bestämmelserna gäller inte grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. Därmed kan beslut om godkännande fattas med en majoritet av rösterna.

### *Lagförslaget*

Enligt 3 § i lagförslaget kan bestämmelser om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning av republikens president. Vid verkställigheten av lagen är det fråga om Finlands åtgärder med anledning av ett beslut som fattats i Europeiska unionen och därför hör det enligt 93 § 2 mom. grundlagen till statsrådet att utfärda förordningen om verkställighet. På grund av samma lagrum i grundlagen måste föreslagna 4 § ändras så att det bestäms om lagens ikraftträdande genom förordning av statsrådet. Båda dessa

ändringar är ett villkor för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

### *Utlåtande*

Grundlagsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

*att beslutet om att bevilja privilegier och immunitet för Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier och Europeiska unionens satellitcentrum samt för deras organ och personal kräver godkännande av riksdagen,*

*att beslut om detta fattas med en majoritet av rösterna och*

*att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om utskottets konstitutionella anmärkningar beträffande 3 och 4 § i lagförslaget blir tillbörligen beaktade.*

Helsingfors den 20 november 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml  
vordf. Riitta Prusti /sd  
medl. Tuija Brax /gröna  
Klaus Hellberg /sd  
Esko Helle /vänst  
Gunnar Jansson /sv  
Jouko Jääskeläinen /kd  
Saara Karhu /sd

Jouni Lehtimäki /saml  
Johannes Leppänen /cent  
Pekka Nousiainen /cent  
Heli Paasio /sd  
Osmo Puhakka /cent  
Pekka Ravi /saml  
Markku Rossi /cent  
Ilkka Taipale /sd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Sami Manninen.